

Aquesta proposta didàctica està adreçada a l'alumnat d'educació secundària. Les activitats poden ser útils per a l'àrea de ciutadania i drets humans, de ciències socials, d'ètica, tutories, etc., i també per a qualsevol docent interessat en el tema. L'objectiu és reflexionar sobre les implicacions que té fer front a la crisi energètica amb combustibles produïts a partir de cultius.

Verd per fora, negre per dins, què és?

Lectura d'imatges pàg. 1

Objectiu: Explorar els conceptes previs de l'alumnat sobre el nostre model de transport i les seves implicacions socials i ambientals.

Orientacions: L'anàlisi de les fotografies pretén una primera aproximació al complex món dels agrocombustibles, començant per la seva producció –vinculada, d'una banda, a les matèries primeres, i de l'altra, a la seva elaboració industrial. També pretén contrastar un model d'agricultura tecnològica caracteritzada pel monocultiu, la mecanització, l'erosió i la destrucció dels sòls, etc., amb el model tradicional (petites explotacions diversificades, tracció animal i mà d'obra, respecte i aprofitament de la matèria orgànica per als sòls...).

L'anàlisi d'aquestes fotografies s'ha d'orientar a treballar l'àmbit de les emocions de l'alumnat i que identifiquin com aquest tema està relacionat amb la seva pròpia existència, de manera que despertem una reflexió crítica sobre el món en què vivim i de quina és la posició i les responsabilitats que hi tenim.

Què són els agrocombustibles? pàg. 2

Objectiu: Conèixer i comprendre els conceptes bàsics relacionats amb els agrocombustibles mitjançant una dinàmica de grup.

Fer una valoració dels agrocombustibles i identificar quina és la nostra dependència energètica, i descobrir amb l'alumnat la capacitat i la necessitat que tenim de reduir el nostre consum, així com d'influir en les institucions i en les empreses per tal que prioritzin la vida de totes les persones davant interessos particulars i insostenible.

Orientacions: Atesa la complexitat dels conceptes amb els quals s'han de familiaritzar, és convenient treballar el mapa conceptual de l'activitat 3 en grup, per entendre millor els conflictes que s'originen entre els diferents interessos en joc i plantejar-se'n les implicacions. L'activitat 4 sobre el càlcul del cost dels agrocombustibles i les repercussions que comporta traslladar la nostra dependència energètica a aquest tipus de combustibles, constitueix una ocasió favorable per col·laborar amb altres àrees: química, matemàtiques, etc.

Qui és qui? pàg. 3

Objectiu: Analitzar el nostre model de desenvolupament i extreure conclusions sobre quins grups humans en surten beneficiats i quins en pateixen les conseqüències.

Orientacions: A l'activitat 5 és convenient insistir en el significat tan diferent que té fer servir com a mesura de la situació dels països la *renda per càpita* (riquesa total del país, dividida pel nombre d'habitants) o l'Índex de Desenvolupament Humà (mesura del desenvolupament d'un país tenint en compte indicadors d'esperança de vida, d'educació i de nivell de vida digne). Cal posar de manifest els diferents models de desenvolupament en els quals es basen un i altre mesurador. A l'activitat 6, el treball en grup pot ajudar a conèixer quin lloc ocupa cada país i la manera com això es concreta en la vida dels seus habitants, així com el que significa respecte al repartiment de recursos. L'activitat 7 avança en el grau de concreció respecte a l'anterior, posant noms i subratllant que, comptat i debatut, l'accés desigual a recursos i béns, més que entre països, existeix entre grups humans. Per a aquesta activitat i l'anterior, pot ser útil llegir l'apartat del dossier informatiu titulat "Qui en produeix? Qui en consumeix? Qui hi guanya?". A l'activitat 8 es tracta d'identificar les repercussions que tenen els agrocombustibles per a les poblacions dels països productors. El capítol del dossier informatiu "No són una bona alternativa" (a més a més de l'esmentat a l'activitat anterior) ofereix dades i arguments per a això. Es pot trobar informació complementària a la web de la campanya "No et mengis el món" (www.noetmengiselmon.org/spip.php?&lang=ca) i a la de Biofuelwatch (www.biofuelwatch.org), aquesta darrera en anglès.

Ni tan verd ni tan negre pàg. 5

Objectiu: En el terreny socioafectiu, adonar-se de les conseqüències que té la producció d'agrocombustibles sota el punt de vista de les persones protagonistes, percebent que és un assumpte complex.

Orientacions: És important dedicar un temps de preparació i de contextualització per entendre els testimonis. Pot ser útil la pàgina web d'Intermón Oxfam on apareixen els testimonis

de manera més àmplia (www.intermonoxfam.org/ca/page.asp?id=3282). No es tracta tant de fer un gran treball de recerca com de despertar la sensibilitat envers les conseqüències que té la producció d'agrocombustibles en la vida de les persones, sense perdre de vista la complexitat de prendre decisions en aquest terreny.

Elaborar sengles llistes d'arguments a favor i en contra pot ser útil per a la simulació posterior en la qual han de pronunciar-se.

Quina relació té amb nosaltres? pàg. 7

Objectiu: Posar de manifest que tenim a les mans algunes decisions clau, ja que el fons de la qüestió rau en el nostre model de desenvolupament.

Orientacions: La clau d'aquest apartat és que condueixi l'alumnat a plantejar-se preguntes significatives sobre el model de desenvolupament en què vivim i que alimentem, de manera que prenguin consciència que els canvis individuals són necessaris, però no suficients: són imprescindibles els canvis col·lectius, polítics, estructurals. Si bé la capacitat d'acció en aquest sentit és limitada a la seva edat, aquesta activitat vol contribuir a anar despertant i generant no pas culpabilitat, sinó responsabilitat ciutadana.

Què podem fer? pàg. 8

Objectiu: Avaluar si els elements fonamentals del problema han estat suficientment i correctament compresos, per descobrir amb l'alumnat la capacitat i la necessitat que tenim de reduir el nostre consum, així com d'influir en institucions i en

empreses, i en la societat en general, per tal que es prioritzï la vida de totes les persones davant d'interessos particulars i insostenibles.

Orientacions: Les activitats proposades pretenen valorar l'ús dels agrocombustibles amb tota la informació adquirida, per prendre consciència de la nostra dependència energètica, la qual cosa ha de portar a formular propostes d'intervenció des de la nostra realitat quotidiana per generar processos de reflexió i de control sobre l'ús dels agrocombustibles.

Per mitjà d'un diàleg crític a partir dels arguments a favor i en contra de l'ús dels agrocombustibles i d'una reflexió personal que es comunica al grup-classe, es tracta d'animar a revisar el nostre model de consum energètic i de fomentar accions que estiguin d'acord amb la nostra responsabilitat com a consumidors, i amb la de tots els actors implicats. La varietat de propostes exigeix seleccionar les que s'ajustin més al nostre grup, debatent quines es poden aplicar en cada terreny, ja que és desitjable que els compromisos no es limitin a l'espai de l'aula, sinó que arribin a tot el centre i a altres àmbits, com ara a les famílies.

Per trobar suggeriments d'accions col·lectives i conèixer campanyes en marxa, a més de l'enllaç amb la web d'Intermón Oxfam que apareix a les activitats, se'n poden consultar altres que apareixen a l'apartat "Per saber-ne més..." del dossier informatiu, especialment les de "No et mengis el món" (www.noetmengiselmon.org/spip.php?&lang=ca) i d'Ecologistes en Acció (www.ecologistasenaccion.org/).